

- ชื่อวิทยานิพนธ์ : รูปแบบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในชุมชน
ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒
- ผู้วิจัย : พระครูใบฎีกาสอาด ปณฺหาทีโป
- ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)
- คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
- : อาจารย์พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา
 - พธ.บ.(เกียรตินิยมอันดับ ๑), ศศ.ม.(การจัดการการพัฒนาสังคม), Ph.D.
 - : อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร, ศศ.บ., น.บ., พบ.ม., รปด.
- วันสำเร็จการศึกษา :

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในชุมชน ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒ ๒) เพื่อศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในชุมชน และ ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในชุมชนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Analysis) กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒๑ รูป/คน การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) และทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๘ ท่าน และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้ทำการสุ่มมาจากพระสังฆาธิการ จำนวน ๑,๗๐๙ รูป โดยคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๒๔ รูป โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า

๑) สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในชุมชน ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒ นั้น พบว่า พระสงฆ์สามารถตัดสินใจดำเนินโครงการต่างๆ ได้ทันที โดยได้รับการสนับสนุนจากภาคประชาชนและชุมชน โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนของพระสงฆ์มีบทบาทสำคัญต่อชุมชน ประชาชนให้การยอมรับและสนับสนุน ควรดำเนินการเชิงรุกต่อไป พระสงฆ์สามารถควบคุมโครงการให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และสามารถขยายโครงการต่อไปในระยะยาวได้ และได้โอกาสเผยแพร่พระพุทธศาสนาเชิงรุก

๒) พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในชุมชน ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, $S.D. = 0.616$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน จากการวิเคราะห์

เบื้องต้น ในด้านการเข้าร่วมในการดำเนินงานของแผนและโครงการ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.713) รองลงมาคือ การเข้าร่วมในการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.720) ถัดมาคือการเข้าร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.753) และสุดท้ายคือการเข้าร่วมในการตัดสินใจและตกลงใจ ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ

๓) ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในชุมชนตามหลักภavana ๔ นั้นประกอบด้วย การพัฒนาด้านกาย (กายภavana) ได้แก่ กิจกรรมการส่งเสริมอาชีพในชุมชน กิจกรรมสร้างรายได้แก่ให้ประชาชน กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพวิถีพุทธ การพัฒนาด้านศีล (ศีลภavana) ได้แก่ กิจกรรมการส่งเสริมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ กิจกรรมการส่งเสริมหมู่บ้านปลอดอบายมุข การพัฒนาด้านจิตใจ (จิตภavana) ได้แก่ สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด กิจกรรมปฏิบัติธรรม ส่งเสริมด้านการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน และกิจกรรมอบรมค่ายคุณธรรม การพัฒนาด้านปัญญา (ปัญญาภavana) ได้แก่ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน เป็นโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล โดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วม ๔ ลักษณะ คือ ๑. การเข้าร่วมในการตัดสินใจและตกลงใจ ๒. การเข้าร่วมในการดำเนินงานของแผนและโครงการ ๓. การเข้าร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ ๔. การเข้าร่วมในการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมและใช้หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา คือ หลักอริยสัจ ๔ และหลักสัพพริสนธรรม ซึ่งผลที่ได้จากการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน คือ ความสุขทางกายและความสุขทางใจ เมื่อพระสงฆ์สามารถดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในลักษณะที่อย่างเป็นประจำก็จะส่งผลดีประชาชน ครอบครัว สังคม/ชุมชนและประเทศชาติ ตามลำดับ

Dissertation Title : Participation Models of Monks in Promotion of Life Quality in the Community in the area of Sangha Administration, Region II

Researcher : Phrakhrubaidikasaart Pannadhipo (Ditsawan)

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Management)

Thesis Supervisory Committee

: Phrakrusangharak Kiettisak Kittipañño, B.A. (1st Class), M.A. (Social Development), Ph.D.

: Dr. Busakorn Watthanabut B.A.,LL.B.,M.S.,D.P.A.

Date of Graduation :

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to analysis generality for the Participation Models of monks in promotion of life quality in the community in the area of Sangha Administration, Region II 2) to study the components about the Participation Models of monks in promotion of life quality in the community in the area of Sangha Administration, Region II., and 3) to propose the methods of the Participation Models of monks in promotion of life quality in the community in the area of Sangha Administration, Region II.

The researcher used the mixed research method comprising both qualitative and quantitative approach. For the quantitative research, the study was conducted by collecting the data 324 persons that were selected by Cluster Sampling from all were 1,709 persons . The simple size was calculated by using Taro Yamane formula. For qualitative research , the study was conducted by in-depth interviewing from 24 key informants. By then the researcher used the information receiving from the 8 focus group to back up the research model. The data were analyzed by using content analysis.

The research findings were as follows:

1) The generality of the Participation Models of monks in promotion in quality of life at the community in the area of Sangha Administration, Region II. found that the monks could decided for projects procedure with the supporter by people and community . The development for the quality of work life project could be succeeded follow the objectives of this projects.

2) The sangha administrators had the overall of opinion about the Participation Models of monks in promotion of life quality in the community

in the area of Sangha Administration, Region II in high level ($\bar{X} = 4.05$) and when considered each aspects found in high level all aspects as the highest was the participation in project ($\bar{X} = 4.25$) , The attendance for the benefit of participation ($\bar{X} = 4.09$) , The attendance for the follow up and project evaluation ($\bar{X} = 4.05$) and the last was the attendance for decision making ($\bar{X} = 3.38$)

3) For the methods of quality of life at the community according by Pavana 4 as following body development (Kay Pavana) that were the activities promotion for occupation in community, the activities for made income to community , the activity for healthy according Buddhist way. Sila Development (Sila Pavana) as follows the activities for Sila 5 village , the activities for deduct the evil. Mind development (Jitta Pavana) as follows the province meditation center, the activities for meditation and Merit camp. Wisdom development (Panya Pavana) as follows learning center in community, Sunday Buddhist school , The unit of people training that had 4 processes ; the attendance for decision making , the attendance for procedure , the attendance for follow up and evaluation and the attendance for benefit by the participation , that all were followed by the functions concerning the four Noble truths and Suppurissadhamma that were promoted the quality of life for body and mind happiness.